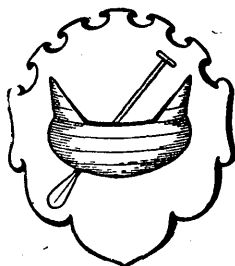

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i Administracja
Pl. Wolności 14, parter, tel. 128-00.
Administ. czynna od g. 9—12 w p.
Redakcja od godz. 2—3 po poł.

Ceny ogłoszeń: Zwyczajne: 1 kolumna — zł. 50.—; 1/2 kolumny — zł. 25.—; 1/4 kol. — zł. 15; 1/8 kol. — zł. 7.50. Drobne po 5 gr. za 1 wyraz najmniejsze ogłoszenie gr. 50.

Prenumerata: Miesięcznie zł. 1.—

Cena egzemplarza zł. 0.30.

Nr. 48 (527)

Łódź, dnia 26 listopada 1929 r.

Rok XI

Treść numeru: Protokół 17 (III sesji) posiedzenia Rady Miejskiej. — Sprawozdanie z działalności Archiwum Akt Dawnych m. Łodzi w r. 1928 (dok.). — Sprawozdanie z działalności Wydziału Budownictwa w roku 1928. — Sprawozdanie z działalności Wydziału Gospodarczego za III kwartał roku 1929. — Kronika Miejska. — Z życia miast polskich.

Protokół

17 (III sesji) posiedzenia Rady Miejskiej.

Łódź, dnia 29 października 1929 r.

Komplet radnych 74.
Obecnych radnych 54.

Komplet członków Magistratu 11.
Obecnych członków Magistratu 11.

Posiedzenie otworzył o godz. 20 min. 30 Prezes Rady Miejskiej, inż. J. Holcgreber w obecności quorum Rady (65 członków), zaprosiwszy do stołu prezydjalnego radnych-sekretarzy M. Feina i W. Lajsa oraz Dyrektora Biura Rady Miejskiej, P. Rundo, do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

1. **Krótkie zapytanie wzgl. odpowiedź:**
 - a) **r. inż. Wojewódzkiego:** W roku 1925 Magistrat wszedł w porozumienie z właścicielami nieruchomości ul. Kwiecistej, aby dobrowolnie oddali pod przeprowadzenie kanalizacji część swoich gruntów, przyczem Zarząd Miasta zobowiązał się ulicę Kwecistą w ciągu trzech lat wybrukować. Te trzy lata minęły w roku 1928, jednakowoż ulica ta dotychczas nie została wybrukowana. Ponieważ tego rodzaju postępowanie podkopuje zaufanie do Zarządu Miasta, zapytuje, co Magistrat zamierza w tej sprawie uczynić.
 - b) **Prez. Ziemięckiego** w imieniu Magistratu, że Magistrat udzieli wyjaśnień na następnym posiedzeniu Rady Miejskiej.
2. **Zawiadomienia członków Rady Miejskiej:** ks. D. Kaczyńskiego i dr. A. Tomaszewskiego, usprawiedliwiających nieobecność swą na posiedzeniu w dniu dzisiejszym.

3. Komunikat Frakcji Radnych Niemieckiej Socjalistycznej Partji Pracy o desygnowaniu do Delegacji Wydziału Oświaty i Kultury ob. Aleksandra Treichla, zam. przy ul. Radwańskiej Nr. 41 (na miejsce ob. Marty Kronig).

4. Odezwy Magistratu Nr. dz. 302/29 I B z dn. 21. X. 1929 r. treści następującej:

„W związku z krótkim zapytaniem radnego Wojewódzkiego, skierowanem pod adresem Magistratu na posiedzeniu Rady Miejskiej w dniu 10 października 1929 roku w sprawie powiększenia liczby dni pracy do 4-ch w tygodniu robotnikom kopalni piasku i betoniarni na Polesiu Konstantynowskiem — komunikujemy co następuje:

W dniu 14 września r. b. było 11 robotników, którzy pracowali przez 6 dni w tygodniu i 29 robotników, pracujących 3 dni w tygodniu.

W dniu 5 października było 27 robotników, którzy pracowali 6 dni w tygodniu i 13 robotników, pracujących 3 dni w tygodniu.

Powyższe zwiększenie stanu zatrudnienia wynikało wskutek ogólnego zwiększenia tempa robót w Wydziale Kanalizacji i Wodociągów. Przeprowadzenie robotników, pracujących 3 dni w tygodniu, na 4 dni, jest technicznie niewykonalne, gdyż tworzyłoby to konieczność pracowania przez dwa dni w tygodniu podwójną liczbą robotników, co przy określonej ilości inwentarza roboczego jest niemożliwe. Natomiast przeprowadzenie pozostałych robotników na 6 dni w tygodniu spowodowałoby tylko odpowiednie skrócenie czasu pracy dla wszystkich innych zatrudnionych w betoniarni robotników, gdyż ilość robót, którą ma wykonać w roku bieżącym Wydział Kanalizacji i Wodociągów, jest ściśle określona”.

5. Uchwały Magistratu treści następującej:

Nr. 1048 z dnia 3 października 1929 roku:

„Na wniosek p. ławnika A. Harasza postanowiono — w związku z uchwałą Magistratu Nr. 913 z dnia 22 sierpnia 1929 roku:

1. przyjąć do wiadomości, iż Obwodowy Fundusz Bezrobocia w Łodzi przejmuje z dniem 1 listopada 1929 roku od Magistratu wypłatę zasiłków bezrobotnym m. Łodzi, a w związku z tem w dniu tym Magistrat zmuszony będzie przystąpić do likwidacji Urzędu Zasiłkowego dla Bezrobotnych;
2. stwierdzić, iż w razie wpłacenia przez Obwodowy Fundusz Bezrobocia w Łodzi do Głównej Kasy Miejskiej kwoty zł. 21.521.58 (różnica między kwotą złotych 279.414.81, stanowiącą faktycznie koszt utrzymania Urzędu Zasiłkowego dla Bezrobotnych w czasie od dnia 1 marca 1928 roku do dnia 31 lipca 1929 roku włącznie, a kwotą zł. 257.893.24, otrzymaną przez Magistrat od Obwodowego Funduszu Bezrobocia w Łodzi w tymże czasie na ten cel) wszelkie pretensje Magistratu do Obwodowego Funduszu Bezrobocia w Łodzi z racji prowadzenia Urzędu Zasiłkowego dla Bezrobotnych do dnia 1 sierpnia 1929 roku są zaspokojone;
3. oddać do dyspozycji Obwodowego Funduszu Bezrobocia w Łodzi po uprzednim wpłaceniu przez niego do Głównej Kasy Miejskiej kwoty zł. 21.521.57, o której mowa w punkcie 2 niniejszej uchwa-

ły, oraz pokryciu wydatków Urzędu Zasiłkowego dla Bezrobotnych za miesiąc sierpień, wrzesień i październik 1929 roku:

- a) lokal przy ul. Rokicińskiej Nr. 10/12, dzierżawiony przez Magistrat na pomieszczenie biura wypłat Urzędu Zasiłkowego dla Bezrobotnych;
 - b) inwentarz Urzędu Zasiłkowego dla Bezrobotnych, zakupiony przez Magistrat z sum, otrzymywanych od Obwodowego Funduszu Bezrobocia w Łodzi, i stanowiący w związku z tem niejako jego własność;
4. zażądać od Obwodowego Funduszu Bezrobocia w Łodzi zatrudnienia przy wypłacie zasiłków bezrobotnym m. Łodzi przedewszystkiem pracowników, likwidowanego Urzędu Zasiłkowego dla Bezrobotnych oraz
 5. przesłać odpis niniejszej uchwały Radzie Miejskiej do wiadomości”.

Nr. 1062 z dnia 10 października 1929 roku:

„Zgodnie z wnioskiem Wydziału Zdrowotności Publicznej Nr. 1347/29—VI z dnia 4 października 1929 roku, zgłoszonym w porozumieniu z Oddziałem Prawnym Wydziału Prezydjalnego, postanowiono:

1. zwrócić się do p. Wojewody z prośbą o wydanie na podstawie art. 108 ustęp 2 i art. 109 ustęp 1 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 roku o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. Rz. P. Nr. 11, poz. 86) „Przepisów o obrocie handlowym rybami na terenie m. Łodzi” w brzmieniu, ustalonym w uchwale delegacji Wydziału Zdrowotności Publicznej Nr. 14 z dnia 27 maja 1929 roku.
2. przesłać odpis niniejszej uchwały Radzie Miejskiej do wiadomości”.

Nr. 1082 z dnia 17 października 1929 roku:

„Przychylając się do wniosku Wydziału Zdrowotności Publicznej Nr. 2290/29—VI z dnia 11 października 1929 roku, postanowiono:

1. uruchomić z dniem 15 października 1929 r. w Miejskim Powszechnym Szpitalu w Radogoszczu jeszcze jeden oddział dla chorych tyfusowych na 40 łóżek;
 2. zezwolić na zaangażowanie do tegoż oddziału na czas od dnia 15 października 1929 roku do dnia 31 grudnia 1929 roku 3 pielęgniarek VIII st. służb. i 3 dozorczyń oddziałowych XI st. służb.;
 3. zezwolić na przedłużenie pracy do dnia 31 grudnia 1929 roku 3 pielęgniarkom VIII st. służb. i 3 dozorczyń oddziałowych XI st. służb., zaangażowanym do tegoż szpitala na mocy uchwały Magistratu Nr. 842 z dnia 1 sierpnia 1929 roku, oraz
 4. przesłać odpis niniejszej uchwały Radzie Miejskiej do wiadomości”.
6. a) Interpelację r. inż. K. Popielawskiego i innych w sprawie subsydjum dla Teatru Popularnego.
 - b) oświadczenie przewodniczącego, że sprawa powyższa rozpatrywana będzie zgodnie z Regulaminem Obrad Rady Miejskiej.

U c h w a l o n o :

I. W sprawie nabycia akcji nowej emisji Sp. Akc. „Kolej Elektryczna Łódzka”:

Po zreferowaniu sprawy przez r. Hartmana, referenta Komisji Finansowo-Budżetowej, oraz wyczerpującej dyskusji, w której zabierali głos

członkowie Rady Miejskiej: inż. Wojewódzki, Bialer, Ziemięcki, inż. Popielawski, Pogońowski, dr. Rosenblatt, Rapalski oraz jako ostatni, sprawozdawca Komisji.

A. Rada Miejska, w związku z wnioskiem Magistratu Nr. 1091 z dnia 17 października 1929 roku, postanawia:

1. nabyć 1/3 część nowej emisji akcji Spółki Akcyjnej „Kolej Elektryczna Łódzka” w miejscu, t. j. 2250 sztuk akcji nominalnej wartości zł. 600.— każda, po kursie emisyjnym zł. 623 za sztukę za ogólną sumę złotych 1.401.750;
2. wystawić Spółce Akcyjnej „Kolej Elektryczna Łódzka” w miejscu na poczet należności za nabywane przez Magistrat akcje nowej emisji weksli własnych na sumę ogólną zł. 500.000.—, a mianowicie: zł. 165.000.— płatne w dniu 15 kwietnia, złotych 165.000.—, płatne 10 maja i zł. 170.000.— płatne w dniu 10 czerwca 1930 roku;
3. zezwolić Spółce Akcyjnej „Kolej Elektryczna Łódzka” w miejscu na zatrzymanie na pokrycie reszty należności za nabywane przez Magistrat akcje nowej emisji sum, należnych Magistratowi tytułem zaległych i bieżących opłat koncesyjnych oraz tytułem superdywidendy za rok 1928;
4. utworzyć w związku z tem w budżecie Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1929/30 nową pozycję i § 2 dz. II B wydatków „Zakup akcji Spółki Akcyjnej „Kolej Elektryczna Łódzka” — złotych 901.750.—”;
5. wezwać Wydział Finansowy do uwzględnienia postanowień niniejszej uchwały przy opracowywaniu dodatkowego budżetu Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1929/30 oraz Zamierzeń Skarbowych Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1930/31;
6. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.
W głosowaniu brało udział 65 członków Rady Miejskiej; uchwałę powzięto jednogłośnie.

B. Rada Miejska upoważnia Magistrat do ewentualnej sprzedaży nowonabytych akcji nowej emisji Spółki Akcyjnej „Kolej Elektryczna Łódzka” w miejscu przy sprzyjającej konjunkturze.

W głosowaniu brało udział 65 członków Rady Miejskiej; przeciwko uchwale głosowało 2.

II. W sprawie poczynienia pewnych zmian w statucie o podatku na rzecz m. Łodzi od towarów, przywożonych drogami żelaznemi:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 1079 z dnia 17 października 1929 roku, postanawia:

1. nadać §§ 3 i 4 Statutu o podatku na rzecz m. Łodzi od towarów przywożonych drogami żelaznemi, uchwalonego przez Radę Miejską w dniu 18 września 1924 roku, ze zmianą, uchwaloną przez Radę Miejską w dn. 13 grudnia 1928 r., nast. brzmienie: „§ 3. Wolne od podatku są:
 - a) towary, podlegające państwowym podatkom od spożycia, zużycia, wzgl. produkcji oraz stanowiące monopol państwowy,
 - b) ładunki, stanowiące własność Państwa lub samorządu terytorjalnego,
 - c) artykuły, przeznaczone do odbudowy zabudowań mieszkalnych i gospodarczych, zniszczonych wojną,

- d) materiały budowlane, o ile są przeznaczone na cele mieszkaniowo-budowlane,
- e) towary, przywożone w przesyłkach ekspresowych, bagażowych i pocztowych, tudzież te ładunki instytucyj dobroczynnych i naukowych, które uzyskały specjalne zwolnienie ze strony Magistratu, oraz towary przewożone „transito”.

Za towary, przewożone „transito” uważać należy:

- 1) towary, przechodzące przez stację kolejową, położoną w obrębie miasta, w przesyłkach, skierowanych do innych stacyj przeznaczenia, leżących poza obrębem miasta i oznaczonych w listach przewozowych,
- 2) towary, przychodzące w przesyłkach kolejowych do stacji, leżącej w obrębie miasta, jako do stacji przeładunku lub stacji przeznaczenia, lecz następnie z wykorzystaniem składu lub bez wykorzystania go, odsyłane koleją do innych stacyj, leżących poza obrębem miasta bądź bezpośrednio z tej samej stacji drogą kolejową, bądź pośrednio — drogą kołową do innej stacji, leżącej w obrębie miasta, a stąd drogą kolejową. Przytem od takich towarów pobierany jest podatek, o ile list przewozowy przesyłki tych towarów został na stacji przybycia wykupiony, a towar nie został bezzwłocznie na tej stacji nadany ponownie, lecz został wyładowany i oddany na skład kolejowy lub prywatny, albo wywieziony do miasta. Pobrany w ten sposób podatek zwrócony będzie w całości lub w części po przedłożeniu w okresie miesięcznym przez odbiorcę pierwotnej przesyłki dowodów, iż towary w całości lub części uległy na jednej ze stacyj, położonych w obrębie miasta, ponownemu nadaniu do innych stacyj, położonych poza obrębem miasta;
- 3) towary, przybywające na stację, położoną w obrębie miasta w przesyłkach, skierowanych względnie przeekspedjowanych i przeładowanych niezwłocznie, z przeznaczeniem na bocznicę kolejową, do punktów odbiorczych, położonych na tych bocznicach poza obrębem miasta;

§ 4. Podatek od ładunków towarowych pobierany będzie w następującej wysokości:

- a) dla ładunków zawierających: 1) budulec drzewny nieobrobiony, drzewo celulozowe i osikowe, 2) cegły i dachówki, 3) cement, 4) drzewo opałowe, 5) jaja, 6) kamienie, minerały surowe i z gruba obrobione, 7) karpina, 8) ryż surowy, kasza krajowa, groch i otręby, 9) kości surowe, 10) kwas siarkowy i solny, sól glauberska, 11) masa drzewna i celuloza, budulec obrobiony, 12) masa kamienna, 13) melasa, 14) mleko i jego przetwory (nabiał), 15) nawozy sztuczne i naturalne oraz fosforyty, 16) papa dachowa, 17) pasza, trawa, siano, słoma, plewy, 18) piasek, żwir i glina, 19) rudy, żużle, szlaka, wypałki pirytowe, 20) smoła węglowa surowa i preparowana oraz gudron, 21) szkło tłuczone, 22) szmelc, 23) szmaty, 24) wapień, dolomit palone oraz wapno, 25) zboże w ziarnie, mąka zbożowa, chleb i suchary z chleba, 26) ziemniaki świeże, jarzyny, warzywa, buraki cukrowe oraz wytłoki buraczane, 27) zwierzęta i ptactwo domowe żywe, 28) żelazo surowe (surówka), żelazo walcowane i odlewy z żelaza, stal w blokach i walcowana, 29) koalina, siarka i soda, sprowadzane dla wyrobu ultramaryny oraz od drobnych przesyłek

o wadze do 20 kg., — podatek wynosi kwotę stanowiącą 1/3 opłaty kolejowej za przewóz tych ładunków względnie przesyłek za odległość 10 klm.;

- b) od przesyłek jednostkowych zwyczajnych, pośpiesznych, za które opłata przewozowa oblicza się według sztuki, a nie według wagi, podatek wynosi:
 - 1) za konie i bydło rosłe — zł. 2.— od sztuki,
 - 2) za inne zwierzęta — zł. 0.50 gr. od sztuki;
- c) od wszystkich innych ładunków podatek wynosi kwotę stanowiącą opłatę kolejową za przewóz tych ładunków na odległość 10 klm.

Przy poborze podatku od towarów przywożonych drogami żelaznymi, przestrzegana będzie zasada, iż należność podatkowa nie może być w żadnym wypadku wyższa od opłaty kolejowej za przewóz tych towarów za odległość 10 kilometrów, i że podatek od wszystkich towarów przywożonych do m. Łodzi z odległości nie dalszej niż 50 klm. nie może przewyższać 1/3 opłaty kolejowej za przewóz tych ładunków za odległość 10 klm., a podatek od towarów przywożonych z odległości od 50 do 200 klm., nie może przewyższać opłaty kolejowej przewozowej za odległość 10 klm.

Przez kolejową opłatę przewozową, służącą za podstawę do wymiaru podatku, należy rozumieć jedynie opłatę za przewóz wraz z opłatą stacyjną, wliczoną do opłaty przewozowej, z wyłączeniem zatem wszelkich innych opłat, oraz dopłat, przewidzianych w obowiązujących w Polsce taryfach towarowych kolei żelaznych. W szczególności nie stwarzają podstaw do zwiększonego wymiaru podatku opłaty i dopłaty kolejowe, przewidziane za przewóz w wagonach krytych, za lekkość i przestrzenność towarów, za użycie wagonów specjalnych, za dostarczenie przyborów i środków ochronnych, za wszelkie czynności dodatkowe kolei, za przewozy w obrębie tej samej stacji taryfowej, za nadanie przesyłki pośpiesznej na pociągi pasażerskie, za niezgodną z rzeczywistością deklarację towaru oraz inne opłaty i dopłaty poza pierwotną i niepowiększoną stawką przewozową.

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

W głosowaniu brało udział 65 członków Rady Miejskiej; uchwałę powzięto jednogłośnie.

III. W sprawie upoważnienia Magistratu do pokrywania weksłami własnymi należności przedsiębiorców i dostawców:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 1098 z dnia 22 października 1929 roku, postanawia:

Upoważnić Magistrat do:

- 1. pokrywania powstałych w związku z budową Kolonii Mieszkaniowej na Polesiu Konstantynowskim należności przedsiębiorców i dostawców do ogólnej wysokości zł. 1.500.000.— weksłami własnymi z terminem płatności do 6-ciu miesięcy włącznie;
- 2. podpisywania przez członków Prezydjum Magistratu w imieniu Gminy Miejskiej Łódź wyżej wymienionych zobowiązań wekslowych.

W głosowaniu brało udział 65 członków Rady Miejskiej; uchwałę powzięto jednogłośnie.

IV. W sprawie podwyższenia kredytu na „Odprawy dla zwolnionych pracowników”.

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 1013 z dnia 26 września 1929 roku; postanawia:

1. podwyższyć przewidziany w budżecie Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1929/30 kredyt na „odprawy dla zwolnionych pracowników” (Dz. I § 1, poz. g — wydatków) ze zł. 3.000.— do złotych 15.000.—;
2. wezwać Wydział Finansowy do uwzględnienia postanowień niniejszej uchwały przy opracowywaniu dodatkowego budżetu Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1929/30;
3. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

V. W sprawie ustalenia opłat targowiskowych:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 585 z dnia 28 czerwca 1928 roku, postanawia:

1. ustalić z dniem 1 lipca 1928 roku wysokość opłat targowiskowych w następujący sposób:

a) za zajęcie 1 mtr. kw. lub mniej	zł. 0.10
b) za jedną beczkę dużą śledzi lub dwie mniejsze	„ 0.20
c) za postój wozu jednokonnego	„ 0.75
d) za postój wozu parokonnego	„ 1.—
e) za postój wozu frachtowego	„ 1.50
f) za postój samochodu	„ 2.50
2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

W głosowaniu brało udział 65 członków Rady Miejskiej; uchwałę powzięto jednomyślnie.

VI. W sprawie podwyższenia kredytu na „Leczenie umysłowo-chorych w szpitalu w Warcie”:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 1049 z dnia 3 października 1929 roku, postanawia:

1. podwyższyć przewidziany w budżecie Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1929/30 kredyt na „leczenie umysłowo chorych w szpitalu w Warcie” (dz. VIII § 26, poz. f B wydatków) ze złotych 98.550.— do zł. 237.795.—;
2. wezwać Wydział Finansowy do uwzględnienia postanowień niniejszej uchwały przy opracowywaniu dodatkowego budżetu Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1929/30;
3. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

Z powodu wyczerpania porządku dziennego przewodniczący o godzinie 22 min. 30 posiedzenie zamyka.

Przewodniczący (—) Inż. J. Holcgreber.

Prowadzący protokół (—) P. Rundo.

Radni-Sekretarze:

(—) M. Fein.

(—) W. Lajs.

Sprawozdanie

z działalności Archiwum Akt Dawnych m. Łodzi

w roku 1928.

(Dokończenie).

Archiwum pozostaje w stosunkach naukowych oraz wymiany wy-
dawnictw z następującymi instytucjami:

Archiwum Krajowe w Bernie, Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych w Warszawie, Archiwum Główne w Warszawie, Archiwum Akt Dawnych w Warszawie, Archiwum Skarbowe w Warszawie, Archiwum Ministerstwa W. R. i O. P. w Warszawie, Archiwum Wojskowe w Warszawie, Archiwum Państwowe w Poznaniu, Archiwum Państwowe w Piotrkowie, Archiwum Akt Dawnych w Krakowie, Archiwum Akt Grodzkich i Ziemskich we Lwowie, Archiwum Miejskie w Toruniu, Archiwum Miejskie w Pabjanicach, Archiwum Katedralne w Krakowie, Archiwum Katedralne w Gnieźnie, Archiwum Katedralne w Poznaniu, Archiwum Katedralne w Włocławku, Archiwum Katedralne w Łodzi, Archiwum Kolegjackie w Łowiczu, Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie, Muzeum Narodowe w Krakowie, Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Towarzystwo Miłośników Historji w Warszawie, Polskie Towarzystwo Historyczne we Lwowie, Towarzystwo Miłośników Historji w Poznaniu, Polskie Towarzystwo Krajoznawcze w Piotrkowie, Instytut fundacji Carnegiego, Instytut do badania spraw narodowościowych w Warszawie, Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Lwowie, Biblioteka Wvższej Szkoły Handlowej w Warszawie, Biblioteka Publiczna w Łodzi, Biblioteka Ord. hr. hr. Krasieńskich w Warszawie, Wolna Wszechnica Polska — Oddział w Łodzi.

W okresie sprawozdawczym kierownik Archiwum, z polecenia Ministerstwa W. R. i O. P. brał udział w szkartowaniu akt państwowych, pozostałych w Łodzi po okupantach, współdziałał również przy reorganizacji archiwów samorządowych w Pabjanicach, Tomaszowie Mazowieckim, Siedlcach, Toruniu i zakładaniu łódzkiego archiwum powiatowego.

Pracę archiwalną w okresie sprawozdawczym ilustrują następujące wykazy:

KWERENDY.

Rok	Ogółem załatwiono	Załatwiono			Dla Magistratu m. Łodzi.	Dla władz Państw.	Dla władz szkolnych	Dla władz samorząd.	Dla Instytucyj Społecznych	Dla osób prywatnych
		pozytywnie	negatywnie	ekierowano do właściw. urzędów						
1927	245	147	91	7	46	12	27	1	19	140
1928	327	340	24	8	104	14	62	2	22	168
Razem	572	487	115	15	150	26	89	3	41	308

Odpisów wierzitelnych i formalnych zaświadczeń wydano w roku 1927 — 108; w roku 1928 — 219.

Wypożyczono urzędom akt i planów: w 1927 r.—65; w 1928 r.—84. Do przejrzania w Archiwum, nie licząc pracowni publicznej przeznaczony na studia naukowe, wydano: w r. 1927 voluminów i planów — 28; w 1928 r. — 84.

Dziennik korespondencyjny wykazuje: w 1927 r. — 662; w 1928 r. — 700 pozycji.

W okresie sprawozdawczym lustracji pracy w Archiwum dokonywali fachowi archiwarjusze państwowi, członkowie Komisji Archiwalnej, stwierdzając wyniki lustracji w księdze protokółów; w kwietniu zaś 1928 roku wizytował Archiwum Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych, prof. Stanisław Ptaszycki.

W czasie obecnej kadencji władz samorządowych skład Komisji Archiwalnej jest następujący:

Honorowy członek Komisji: Profesor Uniwersytetu Warszawskiego, Dr. Jan Kochanowski.

Przewodniczącą Komisji: Prezydent Miasta, pos. Bronisław Ziemięcki.

Wiceprzewodniczącą: Prof. Przemysław Smolik, ławnik—przewodniczącą Wydziału Oświaty i Kultury.

Sekretarz: Stefan Kaźmierczak, kierownik biura Wydziału Statystycznego.

Członkowie z wyboru Rady Miejskiej:

Inż. Jan Holcgreber, prezes Rady Miejskiej.

Posel Ludwik Waszkiewicz, radny.

Członkowie fachowi:

Dr. Kazimierz Kaczmarczyk, dyrektor Archiwum Państwowego w Poznaniu.

Dr. Kazimierz Konarski, dyrektor Archiwum Akt Dawnych w Warszawie.

Dr. Wincenty Łopaciński, dyrektor Archiwum Oświecenia Publicznego w Warszawie.

Ksiądz Prof. Antoni Szymanowski, dyrektor Arch. Diecezjalnego w Łodzi.

P. Mieczysław Kalinowski, p. o. dyrektora Zarządu Miejskiego.

P. Józef Raciborski, kierownik Archiwum Akt Dawnych m. Łodzi.

Sprawozdanie

z działalności Wydziału Budownictwa w r. 1928.

1. ODDZIAŁ OGÓLNY.

Oddział Ogólny w okresie roku sprawozdawczego załatwiał przeważnie sprawy administracyjne Wydziału. W tym okresie czasu przez dziennik korespondencyjny Wydziału Budownictwa przeszło ogółem 60.613 spraw, mianowicie: korespondencji wchodzącej — 20.586, korespondencji wychodzącej — 23.445, wpłynęło rachunków i przekazów — 8.315, przekazano do Głównej Kasy Miejskiej — 8.267.

Oddział Ogólny poza rejestracją i przydzielaniem poszczególnym Oddziałom ich korespondencji, rachunków, rozrachunków i t. p., poza opracowywaniem w ostatecznej formie wniosków na posiedzeniu Magistratu, Rady Miejskiej oraz memorjałów do władz nadzorczych, przeważnie dotyczących spraw zamiany, kupna — sprzedaży lub wywłaszczenie nieruchomości, prowadził wszelkie sprawy personalne pracowników etatowych i pozastawowych Wydziału Budownictwa.

Personel Wydziału Budownictwa liczył w końcu r. 1928 — 74 osób. Cyfra ta nie obejmuje pracowników Warsztatów i Cegielń Miejskich.

W okresie sprawozdawczym został opracowany przez Oddział Ogólny w ostatecznej redakcji preliminarz budżetowy Wydziału Budownictwa za rok 1929/30, obejmujący wpływy i wydatki zwyczajne i nadzwyczajne oraz opracowano projekt statutu organizacyjnego etatów stanowisk służbowych dla pracowników Wydziału Budownictwa z określeniem przywiązanych do nich norm uposażenia.

Oddział Ogólny przystąpił do zorganizowania podręcznej biblioteki wydziałowej. W tym celu uporządkowano i skatalogowano, będące dotychczas w posiadaniu Wydziału czasopisma i książki. W miarę potrzeby Wydział uzupełnia bibliotekę książkami i wydawnictwami o treści przeważnie specjalnej z różnych dziedzin budownictwa. Na dzień 1 stycznia 1929 roku katalog obejmuje 93 kompletów czasopism administracyjnych i fachowych oraz 102 książek.

Przy Wydziale Budownictwa pracowały Komisje, wyłonione z pośród członków Rady Miejskiej i obywateli, które powołane zostały do załatwiania spraw, związanych z działalnością Wydziału Budownictwa. Na posiedzeniach Komisji przewodniczył Przewodniczący Wydziału R. Izdebski, względnie Naczelnik Wydziału inż. W. Wołodźko. W posiedzeniach brali udział zainteresowani kierownicy Oddziałów Wydziału Budownictwa, oraz przedstawiciele Oddziału Prawnego i Prasowego.

Delegacja Wydziału Budownictwa, złożona z 13 radnych miasta i 7 obywateli, desygnowanych przez Radę Miejską, odbyła w roku 1928-ym 3 posiedzenia, na których m. in. omówiono i uzgodniono plan gospodarki Wydziału Budownictwa na rok 1928/29, mianowicie roboty brukarskie z określeniem kosztów i kolejności zabrukowanie ulic, gospodarke warsztatów miejskich, sprawy nabycia majątku Rszewa, budżetowe i statutu organizacyjnego.

W skład delegacji Wydziału Budownictwa wchodzili w okresie sprawozdawczym:

Radni — pp.: sen. Danielewicz Józef, Fein Marek, Golański Jan, Łęcki Anastazy, Richter Jan, Milman Szmul, Nowakowski Aleksander, Potkański Józef, inż. Pałaszewski Franciszek, Piechotkówna Helena, Szwanowski Franciszek, inż. Wojewódzki Wacław, Zieliński Bronisław; oraz Obywatele: Fiedler Zygmunt, Jaśniewicz Wiktor, inż. Lubotynowicz Leon, inż. Szuster Lucjan, Wojdystawski J. M., Wołyński Emanuel.

Komisja Stała do Zakupu Gruntów odbyła 10 posiedzeń w pełnym składzie. Wyłoniona z tej Komisji podkomisja 3-ch odbywała posiedzenia przeciętnie 2 razy w miesiącu w miarę nagromadzenia się spraw, prowadząc pertraktacje o nabycie nieruchomości bezpośrednio z zainteresowanymi właścicielami, bądź dokonywując oględzin posesyj, stanowiących przedmiot pertraktacji.

Na posiedzeniach Komisji Stałej do Zakupu Gruntów rozpatrywane były przeważnie sprawy zamiany na grunta miejskie gruntów drobnych działek, mających odejść częściowo lub w całości pod regulację ulic. W skład Komisji Stałej do Zakupu Gruntów wchodziło: pp. radni — Ewald Gustaw, Lesiński Jan, Milman Szmul, Marciniak Józef, Schott Maksymilian, Strzelczykowski Stefan, oraz ob. ob. Grinberg B., inż. Lisowski Wiesław. Wyłoniona z Komisji t. zw. „Komisja 3-ch” składała się z pp. radnych: Ewalda Gustawa, Marciniaka Józefa, Schotta Maksymiljana.

Komitet Budowy pomnika Tadeusza Kościuszki odbył 15 posiedzeń. Niezależnie od tego odbył się wyjazd Komitetu Budowy Pomnika Tadeusza Kościuszki: łącznie z Komisją Fachową do fabryki p. inż. Zygmunta Raabego, gdzie została zademonstrowana możliwość wykonania trzonu pomnika z blach miedzianych. Komitet Budowy pomnika po odbyciu szeregu konferencji, wobec niemożności otrzymania odpowiedniej jakości i wymiarów bloków granitowych pochodzenia krajowego, postanowił wykonać pomnik Tadeusza Kościuszki z betonu, pokrytego w odpowiedni sposób umocowanymi płytami miedzianymi.

Z pośród firm odlewniczych zagranicznych i krajowych powierzono wykonanie odlewu w bronzie figury Tadeusza Kościuszki „Wytwórni Polskiej”, rzeźby z brązu firmie „J. Wasilewski” — Warszawa, zaś odlewu 4-ch płaskorzeźb firmie „Wł. Wagner” — Łódź.

Niezależnie od powyższego odbyło się z inicjatywy Naczelnika Wydziału jedno posiedzenie kierowników Oddziałów pod przewodnictwem Przewodniczącego Wydziału celem usprawnienia i skoordynowania pracy w biurach Wydziału Budownictwa.

2. ODDZIAŁ KOMUNIKACJI

Rok sprawozdawczy 1928 zasługuje na uwagę ze względu na znaczną poprawę stanu zabrukowania ulic m. Łodzi.

W okresie tym zabrukowano 26,6 klm., co stanowi 8,06% ogólnej długości ulic m. Łodzi. Prócz wyżej wymienionej ilości wykonano bruku spodniego 1,4 klm. W stosunku do ulic niezabrukowanych, zabruki, wykonane w r. 1928, stanowią 17,95%.

Cyfry te przedstawiają się tembardziej pokaźnie, jeżeli weźmiemy pod uwagę, że w poprzednich 9-ciu latach zabrukowano ogółem 22,26 klm., a więc mniej niż w r. 1928.

Wszystkie wymienione w niniejszym sprawozdaniu roboty wykonane sposobem gospodarczym; wyjątek stanowią 3 ulice, na których rozpoczęte w r. 1927 roboty zakończyli przedsiębiorcy w roku następnym. Ceny jednostkowe na tych robotach kalkulowane są według plac z r. 1927, t. j. z okresu, w którym zawarto umowę.

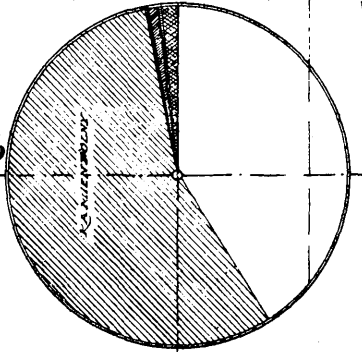
Poza wymienionymi robotami, Oddz. Komunikacji wykonywał roboty na rachunek innych Wydziałów.

W sezonie roku 1928 zatrudnionych było ogółem 834 pracowników.

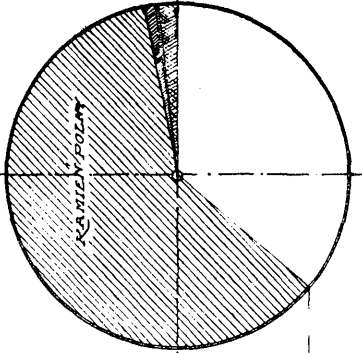
Stan zabrukowania pod względem ilościowym ilustruje załączony do sprawozdania wykres.

STAN ZABRUKOWANIA ULIC MIASTA ŁODZI
W KOŃCU ROKU

1927

1928

OMIACZENIA

ROK	GRANIT		BASALT		DREWNO		ASFALT		KAN. POL.		WIEZ. BUR.	
	m ²	%	m ²	%	m ²	%	m ²	%	m ²	%	m ²	%
1927	54 484/16 60	17 07	5958 00	21 235	30 102.00	100 0 63	6045.00	21 071	1588 172 0	1574 141	1163 128 0	1618
1928	54 484/16 60	17 07	5958 00	21 235	32 102.00	104 0 35	3874.00	11	1217 763 75 0	106 191	906 651 5	1612

Wykaz sum

wydatkowanych przez Oddział Komunikacji w czasie od 1. IV.-28 r. do 31. III.-29 r.
Rok budżetowy 1928/29.

I. ROBOTY WYKONANE SPOSOBEM GOSPODARCZYM.

	Złote.
1. Zabrukowanie ulic kamieniem polnym	2.372.058,05
2. Przebruki z kamienia polnego	333.884,83
3. Konserwacja bruków	487.131,90
4. Roboty ziemne	695.417,75
5. Ustaw. i naprawa mostów przejazd. i przechodnich	71.843,41
6. Budowa mostu żelbet. na ul. Źródłowej	52.842,47
7. Różne: przewóz materiałów, naprawa ścieków, układ. przechodn., zwózka szlaki, naprawa chodników i t. p.	254.345,34
8. Zakup i naprawa narzędzi	335,80
9. Zakup materiałów	21.764,—
	<u>4.322.867,75</u>

II. ROBOTY WYKONANE PRZEZ PRZEDSIĘBIORCÓW.

	Złote.
1. Zabruki koszt. zł. 111.541,95, wypłacono	104.766,82
2. Zabruki po robotach kanalizacyjnych na ul. Łąkopecj, Karolewskiej i Towarowej na rachunek Wyzd. Kan. zł. 52.343,85, na rachunek Oddz. Komunikacji	12.654,34
3. Konserwacja ul. Piotrkowskiej asfaltem	15.081,82
4. Za roboty wykonane w r. 1927	4.561,12
5. Za roboty wykonane przez Ł.E.K.D. zł. 32.830. wypłacono	20.000,—
	<u>157.064,10</u>

III. WYDATKI ADMINISTRACYJNE.

	Złote.
1. Biuro	689.57,11
2. Dowóz techniczny	86.894,—
3. Wydatki za przejazdy	5.457,72
4. Opał, światło, materiały piśm., druki i t. p.	7.915,39
5. Utrzymanie magazynu	30.483,52
	<u>199.707,74</u>

IV. ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE.

	Złote.
1. Kasa Chorych	143.309,35
2. Fundusz Bezrobocia	20.456,13
3. Zasiłek za czas ćwiczeń	7.253,90
4. Urlopy	73.061,51
	<u>244.080,89</u>
V. Jednorazowy zasiłek zł.	116.985,34

Razem zł. 5.040.705,82

PROCENTOWE OBLICZENIA

świadczeń społecznych i socjalnych oraz wydatków administracyjnych

1. Wydatki administracyjne	4.46%
2. Świadczenia społeczne	5.65%
3. Jednorazowy zasiłek	2.71%
	<u>12.82%</u>

Razem 12.82%

ZESTAWIENIE ROBÓT

wykonanych w roku budżet. 1928/29 z wykazaniem kosztów i cen jednostkowych

A) Ulice

Rodzaj roboty	WYKONANO					Koszt	Cena jednostkowa (m ² wzgl. m ³)							Uwagi	
	Długość	Powierzchnia m. ² wzgl. objętość m. ³	Obszary m. ²	Krawężników	roboty wykonane sposobem gospodarczym										
					bez administr. i świadcząc		z administr. i świadcząc		bez administr.			roboty wykonane przez przedsiębiorców			
					z kra- wężn.		bez kra- wężn.	z kra- wężn.	bez kra- wężn.	z kra- wężn.	bez kra- wężn.	z kra- wężn.	bez kra- wężn.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	15	15	
Zabruki na 66 ul. i 1 pl. miejsk.	26 613,6	187 276	9 657,3	39118,35	2483600,—	13,18	10,51	14,87	11,86	13,08	9,31	13,66	9,73	Szerokość za- brukowanych ul. od 5 do 12 m.	
Przebruki na 24 ulicach	—	90 120	250,3	621,75	333 884,83	—	3,67	—	4,14	—	—	—	—	—	
Konserwacje	—	120 800	—	—	487,131,90	—	3,84	—	4,33	—	—	—	—	—	
Roboty ziemne na 60 ul. i 1 pl. miejsk.	—	wytop. 110 776,46 piwow. 99 025,54	—	—	695 417,75	—	6,25	—	7,15	—	—	—	—	—	

B) Chodniki

Ilość ulic na które wysta- no nakazy	Ilość wysłanych nakazów	Ilość wykona- nych chodniko- wych nakazów	Ilość spraw skierowanych do sądu	Ilość spraw skierow. do akt w myśl rozporz. o umiastow. cho- dników	Ilość wyrobów sędziowskich na wykonane cho- dników na r- g. właścicieli nie- ruchomości	U W A G I								
						1	2	3	4	5	6	7		
110	1256	542	366	668	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6

Układanie chodników przed posesjami prywatn. należało do właścicieli tychże nieruchomości, w kompetencji Oddz. Komunikacji leżało wysyłanie nakazów i nadzór, by nakazy te były ściśle wykonywane.

3. INSPEKCJA BUDOWLANA.

Zakres działalności Inspekcji Budowlanej obejmował w roku 1928 niżej wyszczególnione sprawy:

I. Stały nadzór nad ruchem budowlanym w mieście, t. j.:

- a) zatwierdzenie projektów budowlanych według kompetencji, określonych ustawą;
- b) opinjowanie projektów budowlanych, zatwierdzanych przez inne urzędy;
- c) sprawdzanie budowy, będących w toku od chwili rozpoczęcia robót do chwili odbioru budowli;
- d) sprawdzanie warunków lokalnych przed zatwierdzeniem planów wzgl. przed opinjowaniem planów, zatwierdzanych przez inne urzędy;
- e) sprawdzanie obliczeń statystycznych;
- f) sprawdzanie detali konstrukcyjno-budowlanych w trakcie budowy.

II. Funkcje, związane pośrednio z nadzorem nad ruchem budowlanym w mieście:

- a) sprawdzanie robót, wykonywanych samowolnie;
- b) wydawanie poleceń w sprawie uskuteczniania poprawek, uzupełnień, mających na celu dostosowanie robót, wykonywanych do przepisów policyjno-budowlanych wzgl. zastosowanie właściwej konstrukcji;
- c) wydawanie poleceń dla zalegalizowania robót samowolnie wykonanych;
- d) wydawanie zaświadczeń, dotyczących odbioru budowli;
- e) wydawanie zaświadczeń dla sądów, władz podatkowych, dla rejentów i t. p.;
- f) porady i konferencje z właścicielami posesyj i kierownikami budowy w sprawach bieżących, dotyczących ewentualnych zmian, uzupełnień w przedstawianych projektach, wykonywanych robotach;
- g) opinjowanie rekursów budowlanych;
- h) pobieranie opłat budowlanych, związanych z zatwierdzeniem projektów;
- i) udział w posiedzeniach Urzędu Przemysłowego I Instancji;
- j) udział w posiedzeniach Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych;
- k) udział w dochodzeniach Starostwa Grodzkiego w sprawach, związanych z bezpieczeństwem publicznem.

III. Nadzór nad konserwacją budynków istniejących:

- a) sprawdzanie stanu budynków, zagrażających w całości lub częściowo bezpieczeństwu publicznemu;
- b) sprawdzanie przeróbek budowlanych wewnętrznych, względnie nie wymagających przedstawienia planów;
- c) wydawanie nakazów remontowych, zezwoleń w sprawach, wyszczególnionych w punktach a) i b);
- d) opinjowanie rekursów w sprawach ad pkt. a) i b);
- e) wydawanie poleceń dla Oddziału Technicznego w sprawach wykonywania robót, związanych z bezpieczeństwem publicznem, na zasadzie art. 390 Ustawy budowlanej.

IV. Drobne sprawy budowlane i sprawy, załatwiane dla innych urzędów:

- a) wydawanie zezwoleń na szopy drewniane, wydawanie poleceń do rozbiórki szop drewnianych i opinjowanie rekursów w sprawie szop drewnianych i t. p.;
- b) opinjowanie drobnych spraw budowlanych mieszkaniowych dla Inspekcji Mieszkaniowej;
- c) opinjowanie spraw sanitarno-budowlanych dla Wydziału Zdrowotności Publicznej (ustępy, przecieki i t. p.);
- d) opinjowanie spraw dla Wydziału Gospodarczego (kominy);
- e) opinjowanie spraw dla Starostwa Grodzkiego (reklamy świetlne).

V. Korespondencja, związana ze stosowaniem określonych ustawą rygorów, sankcyj karnych, stawianie w sądach i t. p.:

Działalność Inspekcji Budowlanej w okresie sprawozdawczym przedstawia się cyfrowo jak następuje: 1. Wpłynęło podań prywatnych — 5837, 2. Wpłynęło pism urzędowych — 8219, 3. Wydano pism (zarządzenia, zezwolenia, zaświadczenia i t. p.) — 12.402; 4. Rozpatrzono planów budowlanych na posiedzeniu Inspekcji Budowlanej — 1282, 5. Wzięto udział w dochodzeniach komisyjnych — 144, 6. Stawano w sądzie w charakterze świadków z oskarżeń Inspekcji Budowlanej — 103, 7) Posiedzeń Rady Budowlanej odbyło się 69.

Rozpoczęto budować w roku 1928:

Nowe budowle:				
mieszkalne	przemysłowe i handlowe	użyteczności publicznej	inne	r a z e m
271	44	4	32	351

Przebudowy:				
mieszkalne	przemysłowe i handlowe	użyteczności publicznej	inne	r a z e m
21	7	—	—	28

Nadbudowy:				
mieszkalne	przemysłowe i handlowe	użyteczności publicznej	inne	r a z e m
29	5	—	—	34

Zakończono budowę w roku 1928:

	mieszkalne		przemysł. i handl.	użyteczn. publ.	inne	ogółem budyn.	w tem mieszk.
	budynki	izb. mieszk.					
nowe budowle	102	1274	31	5	18	156	1274
przebudowy	7	36	2	—	—	9	36
nadbudowy	9	102	—	—	—	9	102

Ruch budowlany w roku 1928 ograniczał się przeważnie do wzniesienia budynków małych na krańcach miasta, mieszczących po 2—3 mieszkań jednopokojowych, oraz do przeróbek budowlanych ewentualnie nadbudowy budynków przemysłowych.

Jest rzeczą charakterystyczną, że duże mieszkania w nowych domach stoją często pustką wobec braku reflektantów, zdolnych do uiszczenia wymaganych wysokich czynszów. Występuje tendencja do wykorzystywania poddaszy w budynkach istniejących, dla stworzenia najbardziej poszukiwanych mieszkań jednobizbowych. Głód mieszkaniowy zniewala ludzi do

samowolnego wznoszenia, w szczególności na kresach miasta, prowizorycznych „lepianek drewnianych”, wykonanych z pojedynczych szalówek, użytkowanych często w stanie niewykończonym, bez podłóg i t. d.

W roku 1928 wprowadzono w życie nową Ustawę budowlaną. Ponieważ Ustawa wyszła bez rozporządzenia wykonawczego, posiada szereg niejasności, a społeczeństwo zasadniczo opornie reaguje na wszelkie innowacje w dziedzinie budownictwa; praktyczne stosowanie tej ustawy obarcza urząd nawałem pracy w formie korespondencji, poprawek, specjalnych konferencji i t. d.

Poważne utrudnienie w załatwianiu spraw bieżących Inspekcji stanowi brak zatwierdzonego planu regulacyjnego. Pociąga to za sobą szereg zmian, korespondencji, rekursów, a w rezultacie zwłokę w załatwianiu spraw, które muszą być przedstawiane kilkakrotnie na posiedzeniach Rady Budowlanej i t. p. Do czerwca r. 1928 pracowało w Inspekcji Budowlanej dwóch architektów dzielnicowych, od czerwca — czterech architektów dzielnicowych. Liczby załatwionych i sprawdzonych spraw wskazują, że ilość ta była niedostateczna. (W lipcu r. 1929 przydzielono do Inspekcji Budowlanej jeszcze 2-ch architektów).

4. ODDZIAŁ POMIARÓW.

Podstawową pracą Oddziału Pomiarów, części składowej Wydziału Budownictwa, są przeprowadzane od szeregu lat pomiary w celu sporządzenia szczegółowego planu m. Łodzi w jego granicach, określonych w 1915 roku przez b. niemieckie władze okupacyjne, a zatwierdzonych Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej w roku 1927, o ogólnym obszarze 5874 ha (z czego połowa przypada na tereny zwarto zabudowane).

Prócz tego w Oddziale Pomiarów są skoncentrowane prace techniczno-pomiarowe dla innych agend Magistratu, jak: 1) Wydziału Kanalizacji, 2) Wydziału Gospodarczego, 3) Oddziałów: Komunikacji i Regulacji Miasta.

Niezależnie od prac powyższych biuro Oddziału Pomiarów wydaje zaświadczenia na Nr. Nr. hipoteczne, policyjne i inne dla władz sądowych i administracyjnych, przeprowadza oszacowania placów niezabudowanych, utrzymuje archiwum planów i planów ulic z obowiązującą numeracją policyjną.

Kierownikiem jest inżynier-mierniczy przysięgły, mający pieczę nad całością prac Oddziału, którego personel stanowią 2 grupy pracowników: a) geometrzy, wykonawcy prac na gruncie oraz b) pracownicy biurowo-administracyjni.

Wobec wzmożonego tempa robót Wydziału Budownictwa wogóle, prace Oddziału Pomiarów były skierowane na tory bieżącej polityki Wydziału. Przy nowobudowanej Kolonii Mieszkaniowej na Polesiu Konstamtynowskim (o obszarze 24 ha) do dyspozycji kierownictwa budowy przydzielono na stałe dwóch techników do prac regulacyjnych i niwelacyjnych.

Z uwagi na rozwijający się stale ruch budowlany na peryferiach miasta Oddział Pomiarów rozpoczął w szybkim tempie ich pomiar dla przygotowania planu tych terenów, podlegających nowoczesnej podjętej regulacji. W sezonie roku sprawozdawczego dokonano pomiaru krańców miasta na obszarze 312 ha, w centrum — 80 ha, w innych punktach miasta — 195 ha, razem o powierzchni 587 ha.

Prócz tego dokonano pomiarów granic nowonabytego przez miasto majątku Rszew o powierzchni 338 ha. Przeprowadzono niwelację (132 klm.) i pomiary kontrolne w Łągiwnikach (powierzchnia 420 ha). Zniwelowano ulic o łącznej długości trasy 52,5 klm. oraz wyznaczono linie regulacyjne dla 540 nowowznoszonych budynków.

Opracowano rezultaty pomiarów sezonu polowego przez obliczenie współrzędnych 3500 punktów, przy których pomocy sporządzono plan sytuacji o łącznej powierzchni 691,6 ha, w czym: 190,0 ha terenu zwarto zabudowanego (centrum miasta), 259,0 ha terenu średnio zabudowanego, 370,0 ha terenu słabo zabudowanego (peryferje).

Dla potrzeb Wydziału Kanalizacji Oddział Pomiarów sporządził plan ulic o łącznej długości 35,0 klm.

Z prac Oddziału Pomiarów korzystają, oprócz władz miejskich, osoby prywatne i instytucje państwowe. Tak np. biuro Oddziału Pomiarów wydało w okresie sprawozdawczym Nr. Nr. hipotecznych i oszacowało placów 256, zmieniło względnie nadało Nr. Nr. policyjne na 12 ulicach, załatwiło różnych spraw bieżących 1252.

Z tytułu różnych opłat, wniesionych do Miejskiej Kasy za załatwienie czynności, Oddział Pomiarów dał miastu 20.170 zł. wpływów.

5. ODDZIAŁ TECHNICZNY.

W okresie sprawozdawczym zakres działania Oddziału Technicznego nie uległ w porównaniu z ubiegłymi latami znacznym zmianom. Szczupłość pomieszczeń Warsztatów Miejskich, których kierownictwo znajduje się w rękach Oddziału, nie pozwala na powiększenie ilości maszyn narzędziowych, jak również na urządzenie należytych składów i suszarni drzewa, — i z tych to powodów przewidziana jest budowa nowych warsztatów i składów przy zbiegu ulic Towarowej i 6-go Sierpnia.

Wzorem ubiegłych lat wszelkie roboty, jak: slusarskie, stolarskie, ciesielskie i elektrotechniczne są wykonywane dla potrzeb Zarządu Miejskiego przez Warsztaty Miejskie; co do robót budowlanych, o ile tylko było to możliwe ze względów technicznych, były one wykonywane przez Warsztaty Miejskie, w przeciwnym razie powierzano je drogą ogłoszenia konkurencji prywatnym firmom.

Ilość wpływów do Oddziału Technicznego w roku sprawozdawczym 1928 w porównaniu z rokiem 1927 nie uległa prawie żadnej zmianie, mianowicie: w roku 1928 wpłynęło spraw 3780, w roku zaś 1927 — 3828. Natomiast ilość rachunków znacznie się powiększyła, mianowicie: z 2157 podniosła się do 2677, t. j. zwiększyła się o około 25%. Tłumaczy się to tem, że ilość wykonanych robót, zwłaszcza zaś ilość dostarczonych materiałów powiększyła się znacznie.

Liczba zatrudnionych w Warsztatach pracowników powiększyła się wdwójnasób, mianowicie w roku 1927 zatrudnionych było 75, w roku 1928 — 153, w tem rzemieślników 84 (43), pomocy fachowej 31 (14), elektromonterów 8 (6), robotników 22 (6) i uczniów - praktykantów 8 (6).

W sprawach sanitarnych, t. j. kontroli filtrów biologicznych i studzien, częściowo przy współudziale Komisji Sanitarnej Wydziału Zdrowotności Publicznej, wykonano następujące czynności:

	Rok 1927	Rok 1928
Sprawdzono nowych planów na filtry	14	12
Dozorowano budowę nowych filtrów	30	42
Odebrano nowych filtrów	4	7
Dokonano sanitarnych oględzin filtrów	527	501
Dozorowano czyszczenia starych filtrów	299	57
Odebrano starych filtrów	25	54
Dokonano kontroli studzien	1002	415
Stały dozór studzien miejskich:		
publicznych (na ulicach)	25	25
na posesjach miejskich	34	34

W okresie sprawozdawczym do Warsztatów Miejskich wpłynęło 2306 zleceń (w ub. r. — 2045), które częściowo oddane prywatnym firmom. Tak więc:

- 1) założono nowe i powiększono stare instalacje elektryczne, dokonano napraw instalacji światła i siły elektrycznej, telefonów, dzwonek i innych urządzeń elektrycznych. Długość urządzeń siły i światła elektrycznego, podlegających konserwacji i dozorowi, wyraża się w efekcie około 1300 K.M., zleceń otrzymano 335 (w r. 1927 — 282). Z większych robót wykonano instalację elektryczną w szpitalach w Chojnach i Łągiewnikach, napęd w Stajni Miejskiej oraz instalację piorunochronów w 6 budynkach miejskich;
- 2) naprawiono i przerobiono urządzenia wodociągowo-kanalizacyjne, centralnego ogrzewania, kotłów parowych, jak również dokonano remontów budowlanych, jak: roboty murarskie, ślusarskie, stolarskie, ciesielskie, zduńskie, szklarskie, malarskie i dekarские; zleceń 880 (w r. 1927 — 709);
- 3) dokonano naprawy inwentarza starego — zleceń 234 (w roku 1927 — 160);
- 4) wykonano:

trumien	szt. 863	(w roku 1927 — 722)
ławek szkolnych	269	(„ „ 269)
szaf różnych	148	(„ „ 134)
stołów różnych	36	(„ „ 56)
wieszaków	21	(„ „ 74)
ławek zwykłych	18	(„ „ 35)
taboretów	4	(„ „ 81)
regałów	3	(„ „ 19)
innych obiektów	334	(„ „ 389)

- 5) z większych robót wykonano: filtr biologiczny w szkole przy ulicy Aleksandrowskiej Nr. 124, barak w Łągiewnikach, barak na Polesiu Konstantynowskim, parkany w parkach „Źródlika” i im. Ks. Poniatowskiego (brama wjazdowa), przechowanie roślin i centralne ogrzewanie w Zakładzie Hodowlanym, centralne ogrzewanie w ciepłarni w parku „Źródlika”, nagrobek dla ś. p. prezydenta Cynarskiego, altanę w parku im. Poniatowskiego, 2 szopy na posesji Warsztatów Miejskich, ogólny remont w szkołach powszechnych (160 szkół), gruntowny remont: w szpitalach Marja Magdaleny, w Radogoszczu, baraku w szpitalu św. Józefa, Zbiorni Miejskiej, Żłobku na ul. Tramwajowej, w Gimnazjum im. J. Piłsudskiego i leśniczówce na Polesiu Konstantynowskim;
- 6) rozpoczęto wiercenie nowych publicznych studzien na ul. Łągiewnickiej, przy zbiegu ul. Częstochowskiej i Przędzalnianej, przy zbiegu ul. Petersburskiej i Kilińskiego i w majątku Łągiewniki; doprowadzono do stanu używalnego studnię na prywatnej posesji przy ul. Szarej Nr. 14, konserwowano 59 studzien, przeznaczonych do użytku publicznego;

- 7) spraw, związanych z wykonaniem robót na mocy wyroków sądowych, wpłynęło w okresie sprawozdawczym 326 (1927 — 139), wykonano zaś robót budowlanych, remontów i rozbiórek ogółem przez Magistrat — 53 kosztem zł. 30,514.83, przez samych właścicieli nieruchomości — 78; w ubiegłym zaś roku przez Magistrat — 25 kosztem zł. 5,522.85, przez właścicieli — 71.

Ogółem do Warsztatów wpłynęło 2306 zleceń (w r. 1927 — 2045), których wykonanie kosztowało zł. 914,492.15.

Cegielnie Miejskie zostały ponownie uruchomione w roku ubiegłym wobec przewidzianych robót inwestycyjnych miejskich i zmniejszenia się zapasów cegły; celem zagwarantowania niezbędnej ilości surowca zakupiono pokłady gliny z gruntów, położonych w pobliżu Cegielń Miejskich, obszaru około 6900 mtr. kw. w roku 1927 — oraz około 6545 mtr. kw. w roku 1928, za ogólną kwotę zł. 31,940.—.

W roku 1927 produkcja osiągnęła cyfrę 6.500.000 sztuk, w roku 1928 — 7.753.000 sztuk, przy 88 zatrudnionych pracownikach. Koszt własny produkcji 1000 sztuk cegły wynosił w roku 1928 — 55.59 (1927 — zł. 51.90). Cena rynkowa 1000 sztuk w roku 1928 — zł. 75.80 (1927 r. — zł. 85.90).

Należy nadmienić, że Warsztaty i Cegielnie Miejskie prowadzone są na zasadach samowystarczalności.

6. ODDZIAŁ REGULACJI MIASTA.

W okresie sprawozdawczym, tak jak i w roku 1927, główny wysiłek w pracach Oddziału Regulacji Miasta zwrócony był w kierunku ukończenia ogólnego planu regulacyjnego m. Łodzi. Oddział, stosując się do wskazań projektodawcy, inż.-arch. Michalskiego, opartych na decyzjach Komisji Regulacyjnej, wykonał plan regulacyjny w 3-ch egzemplarzach, które przedstawiały:

1. podział miasta na strefy pod względem ich przeznaczenia;
2. podział miasta pod względem dopuszczalnej wyrokości budynków oraz
3. podział miasta pod względem dopuszczalnej powierzchni zabudowania działek.

Plan ten wraz z wnioskami w sprawie pożądaných zmian, złożonymi przez obywateli po zaznajomieniu się z planem, został szczegółowo rozpatrzony przez Komisję Regulacyjną, powołaną do życia przez Magistrat w dniu 6 marca 1928 roku, w której posiedzeniach brali udział:

1. B. Ziemięcki, prezydent m. Łodzi, 2. S. Rapalski, wiceprezydent, 3. R. Izdebski, ławnik — przewodniczący Wydziału Budownictwa, 4. inż. Sunderland i 5. dr. Skalski — przedstawiciele Urzędu Wojewódzkiego, 6. inż. Wołodźko, naczelnik Wydziału Budownictwa, 7. inż. W. Lisowski, naczelny architekt Magistratu m. Łodzi, 9. inż.-arch. Michalski, projektodawca, kierownicy i naczelnicy innych Oddziałów i Wydziałów w miarę potrzeby, z prawem głosu doradczego, — oraz jako rzeczoznawcy inż.-arch. Tołwiński, profesor Politechniki Warszawskiej i T. Toeplitz, profesor Wolnej Wszechnicy Polskiej.

W związku z wyżej wspomnianymi wnioskami obywateli Komisja zadecydowała pewne zmiany w planie regulacyjnym, po których wprowadzeniu plan został przez Komisję ostatecznie zaakceptowany. Zaakceptowany został także projekt przepisów miejscowych. Ogółem w okresie sprawozdawczym Komisja odbyła 8 posiedzeń.

(Dok. nast.)

Sprawozdanie

z działalności Wydziału Gospodarczego

za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 września 1929 r.

W okresie powyższym Wydział Gospodarczy kontynuował prowadzone systemem gospodarczym prace remontowe i instalacyjne w nieruchomościach miejskich.

Wykonano następujące roboty: instalację elektrycznego oświetlenia i dzwonki na zapasowym składzie opałowym przy ul. 11 Listopada Nr. 107, przerobiono instalacje elektrycznego oświetlenia w majątkach miejskich Rszew i Romanów, otynkowano i odświeżono budynki Kina Oświatowego, przebudowano piwnice przy ul. Podmiejskiej 21, dokonano szeregu remontów w mieszkaniach służbowych pracowników miejskich.

W okresie sprawozdawczym Wydział Gospodarczy przejął administrację całkowicie wykończonych gmachów szkolnych przy ul. Limanowskiego 124 i przy ul. Łęczyckiej 13. W tymże okresie Wydział wynajął 75 różnych lokali na kwatery oficerskie za łączną sumę czynszu rocznego zł. 148,400.

Opierając się na doświadczeniu zeszłorocznym, Wydział przystąpił w letnich miesiącach do zaopatrzenia w opał szkół i instytucyj miejskich i równoczesnego tworzenia rezerw opałow. Wobec posiadania znacznego zapasu opału, konieczne było uruchomienie dwóch dodatkowych pomocniczych składów opału. Urządzono je na placach: przy zbiegu ulic Przędzalnianej i Fabrycznej z bocznica Scheiblera i przy ul. 11 Listopada Nr. 107.

Zapas opału na wszystkich składach miejskich wynosił w dniu 30 września r. b. 22.012 centnarów metrycznych węgla i 2.130 centnarów koksu, w międzyczasie zaś począwszy od dnia 1 lipca wydano na potrzeby zimowe szkół i instytucyj miejskich oraz pracownikom Zarządu Miasta 30.892 centnarów metrycznych węgla i 10.758 cent, koksu.

Oddział Zaopatrywania uskutečnił w okresie sprawozdawczym dostaw na ogólną sumę 589,859.16 zł., z czego na bezpośrednie dostawy do instytucyj miejskich przypada suma zł. 146,969.73 zł.

Zbiory w majątkach miejskich były następujące: w Rszewie — 1.017.60 centn. metr. żyta, 70 c. m. owsa, 110 c. m. pszenicy, 4.760 c. m. kartofli, 340 c. m. siana i 116 c. m. koniczyny; w Romanowie — 224 c. m. żyta, 80 c. m. owsa, 16 c. m. jęczmienia, 30 c. m. seradeli i 200 c. m. kartofli; w Łagiewnikach — 450 c. m. kartofli, 280 c. m. żyta, 200 c. m. owsa, 360 c. m. seradeli.

W majątkach miejskich dokonano szeregu inwestycyj, mianowicie: w Rszewie przebudowano stajnię, w Romanowie wybudowano stodołę, w majątkach zaś Rszewie i Skotnikach postawiono parkany na murowanych cokółach.

KRONIKA MIEJSKA.

Rozstrzygnięcie konkursu na budowę gmachu szkolnego. Dnia 9 bm. pod przewodnictwem p. ławnika R. Izdebskiego, odbyło się posiedzenie sądu konkursowego, powołanego celem rozpatrzenia i zakwalifikowania prac, nadesłanych na ogłoszony przez Magistrat, w związku z projektem budowy gmachu szkolnego przy ul. Rokicińskiej 41, konkurs. Ogółem złożono 47 prac konkursowych i 1—poza konkursem.

Po szczegółowem rozpatrzeniu złożonych projektów i przeprowadzeniu nad nimi dyskusji, sąd konkursowy postanowił przyznać:

I nagrodę w kwocie zł. 2,500.— pracy Nr. 27, której autorami, po otwarciu kopert, okazali się pp. Stefan Sienicki i Kazimierz Gawroński (Warszawa);

II nagrodę, w kwocie zł. 2,000.— pracy Nr. 33, której autorami okazali się pp. Stanisław Odyniec - Dobrowolski i Stanisław Marzyński (Warszawa);

III nagrodę, w kwocie zł. 1,000.—, pracy Nr. 9, której autorami okazali się akademicy — łodzianie, pp. Mieczysław Lewinson i Izydor Fajnberg.

Poza tem postanowiono wyróżnić pracę Nr. 44, oraz zakwalifikować do ewent. nabycia pracę Nr. 7.

34,6 klm. ulic otrzyma w r. 1930 oświetlenie elektryczne. Magistrat zatwierdził plan oświetlenia elektrycznego na rok 1930. Według tego planu, opracowanego przez Wydział Przedsiębiorstw Miejskich, zgodnie z warunkami umowy pomiędzy Elektrownią a Magistratem, oświetlenie elektryczne otrzyma w roku przyszłym 80 ulic (w całości lub częściowo), na przestrzeni ogólnej 34,6 klm., głównie na krańcach miasta, w dzielnicach bałuckiej, widzewskiej i t. d. Ogółem ustawionych będzie nowych 612 lamp ulicznych, z tego 100-watowych — 224 (długość ulic 12,13

klm.), 300-watowych — 283 (długość ulic 15,32 klm.) i 500-watowych 105 (długość ulic 7,15 klm.).

M. in. oświetlenie elektryczne otrzymają następujące ulice: Dolna, Sporna, Brzeska, Widok, Magistracka, Srebrna, Hipoteczna, Gliniana, Klonowa, Wrześnieńska, Pryncypalna, Biała, Jesionowa, Wrocławska, Żytia, Miodowa, Nowo - Lutomska, Lutomska, Grabowa, Solec, Chmielna, 11 Listopada, Zdrowie, Błońska, Braterska, Żórawia, Obywatelska, Cieszyńska, Łączna, Podgórna, Tatrzańska, Nowo - Senatorska, Miljonowa, Rawska, Fabryczna, Głęboka, Wiznera, Pusta, Horodelska, Pl. Reymonta, Krzemieniecka, Parkowa, Łaska, Towarowa, Nowo-Kątna.

Domowe przyłączenia kanalizacyjne. Do dnia 1 listopada r. b. przyłączyło się do miejskiej sieci kanalizacyjnej 75 domów.

Na ul. Piotrkowskiej ze 128 posesyj, pomiędzy Placem Wolności i ul. Nawrot było do dnia 1 listopada r. b. połączonych z kanałami 30 domów, z których 24 jest całkowicie skanalizowanych, 6 zaś częściowo. W licznych posesjach roboty kanalizacyjne są na ukończeniu.

Jak wiadomo, ostateczny termin częściowego skanalizowania domów na ul. Piotrkowskiej, pomiędzy ulicą Nawrot i Placem Wolności, upływa w dniu 14 grudnia r. b.

Po tym terminie, w wypadku wypuszczania nieczystości z domów na ulicę w jakikolwiek sposób, winni pociągani będą do surowej odpowiedzialności w drodze administracyjnej.

Falszywe alarmy. W niektórych dziennikach łódzkich ukazały się alarmujące notatki w sprawie rzekomych pęknięć jezdni asfaltowej na ul. Piotrkowskiej, nawołujące władze miejskie do przeprowadzenia natych-

miastowej kontroli i przedsięwzięcia kroków zapobiegawczych.

Jak informuje nas Wydział Budownictwa, w którego kompetencji znajdują się wszystkie sprawy, związane z brukowaniem ulic, informacje o rzekomem pękaniu asfaltu na ulicy Piotrkowskiej zupełnie nie odpowiadają rzeczywistości. Tak samo niezgodna z prawdą jest wiadomość o rzekomem powołaniu specjalnej komisji Magistratu, która jakoby stwierdziła pęknięcia i wykruszenia w powłoce asfaltowej na ul. Piotrkowskiej, pomiędzy ul. Nawrot i Przejazd.

Jak dotychczas, o żadnych podobnych uszkodzeniach jezdni asfaltowej nic Magistratowi nie wiadomo. Co się tyczy wykonywanych przez Polskie T-wo Asfaltowe robót na ul. Piotrkowskiej i Placu Wolności, będą one odebrane komisyjnie przez Magistrat w terminie, przewidzianym w umowie, i w sposób, w tenże umowie określony. Rzecz prosta, że Wydział Budownictwa już w toku robót czuwa nad dokładnem wypełnieniem warunków umowy i dokłada wszelkich starań, aby zarówno strona administracyjna, jak fachowa wykonywanych przez przedsiębiorcę robót, stały na należytych i zabezpieczających interesy miasta poziomach.

Dlatego też wszelkie fałszywe alarmy o „pękaniu” jezdni asfaltowej i nawoływania władz miejskich do interwencji w tej sprawie — są równie bezpodstawne jak zbyteczne.

Zachorowania na choroby zakaźne. W ciągu tygodnia od dnia 3-go do 9-go listopada r. b. włącznie zgłoszono do Wydziału Zdrowotności Pu-

blicznej następujące przypadki chorób zakaźnych:

Dur brzuszny 39 przypadków (w tygodniu poprzednim 44 przypadki), dur plamisty — przypadków (1), płonica 63 przypadków (76), błonica 32 przypadków (34), drętwicka karku 2 przypadki (—), odra 33 przypadków (32), róża 4 przypadki (4), gorączka połogowa 1 przypadek (2), ospa wietrzna 2 przypadki (11), krztusiec 3 przypadki (2).

Ogółem zanotowano 179 przypadków, w tygodniu poprzednim 206 przypadków.

Kary za przekroczenia podatkowe.

Na posiedzeniu Magistratu w dniu 14 b. m. postanowiono — w myśl art. 67 Ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych i §§ 5 i 6 Rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z dn. 29/XII-1926 r., ukarać grzywnami po 50 zł. następujące osoby za niezłożenie w terminie deklaracji podatkowych, wymaganych od właścicieli nieruchomości.

Szaję Szmaragda — Wolborska 37, Julela Lubochińskiego — Wolborska 38, Icka Majera Jerozolimskiego — Wolborska 4, Mendla Abowicza — Wschodnia 2, Szję Finkelsztajna — Wschodnia 9, Mendla i Moszka B-ci Prowizor — Gdańska 64, Józefa Lwowa — Gdańska 81, Maurycęgo Holcmana — Gdańska 118, Chila Majera Grinberga — Nowo-Cegielniana 7, Henryka Glanca — Nawrot 60, Hiedla Frenkla — Nawrot 93, Stefana Dawida Łęczycykiego — Narutowicza 35, Lajzera Hellera — Kilińskiego 4, Majera Tandetnika — 11 Listopada 31, Mordkę Lubińskiego — Kilińskiego 21, Helenę Brodzką — Gdańska 79, Abrama Maliniaka — Gdańska 39, Martę Berndtową — Gdańska 61, Sp. Akc. Ch. I. Wiślicki — Gdańska 138, Efroima Frenkla — Nowo-Cegielniana 66, Icka Krauzego — Nowo-Cegielniana 36, Frajdlę Goździk — Nowomiejska 12, Artura Langhofs — Słowiańska 6, Szymona Kopolowicza — Abramowskiego 12, Natalję Kaszyńską — Abramowskiego 11, Jakuba Sztajna — Abramowskiego 13, Łódzką Manufakturę Pluszową Teodor Finster — Nawrot 46/48, Jakóba Dawida Kempńskiego — Nowomiejska 9.

Z ŻYCIA MIAST POLSKICH.

FINANSE MIAST.

W związku z ogólną konjunkturą gospodarczą, pogarsza się sytuacja finansowa miast. Dotyczy to nietyl-

ko stolicy, ale wszystkich miast, prowadzących samodzielną gospodarkę finansową. Już w r. 1927 miasta złożyły do rządu memoriał, domagający się naprawy sytuacji skarbowości komunal-

nej i zasilenia w ten sposób funduszów miejskich. Ostatnio Związek Miast Polskich zabiegał w tej sprawie u władz państwowych. Wśród przyczyn, które wpływają na zmniejszenie się źródeł finansowych miejskich, wymienić należy ustawy i rozporządzenia, które zredukowały dotychczasowe wpływy. Do takich należy ustawa z roku 1924-go, obniżająca opłaty komunalne, które dotychczas wpływały na rzecz miasta, obecnie zaś wpływają do skarbu.

Do płacenia dodatków i podatków komunalnych obowiązani są wszyscy obywatele miasta i przedsiębiorstwa prywatne, zwolnione zaś od podatków komunalnych są przedsiębiorstwa i monopole państwowe, co zmniejsza finanse miast. Miasta domagają się, aby monopole i przedsiębiorstwa państwowe ponosiły na rzecz gmin takie same opłaty, jakie ponoszą osoby i przedsiębiorstwa prywatne.

SAMORZĄD STOLECZNY.

Podziemne stacje elektryczne.

Dyrekcja elektrowni warszawskiej stopniowo znosi nieestetyczne kioski uliczne, służące nazewnątrż do naklejania afiszów, a zawierające wewnątrz transformatory, przetwarzające prąd o sile 5,000 wolt, idący z elektrowni, na prąd 120 wolt, służący do użytku domowego. Naziemne kioski zastępowane są przez podziemne stacje, które stanowią obszerną wybetonowaną ubikację.

W r. z. w Warszawie wybudowano 10 takich stacyj podziemnych, co doprowadziło ich liczbę do 38. W r. b. ukończono budowę trzech dalszych stacyj. Trwa budowa dwóch stacyj, a wkrótce rozpoczęta będzie budowa szóstej z kolei w tym roku stacji.

ŁUCK.

W tych dniach, w obecności wojewody wołyńskiego i wyższych urzędników województwa, odbyło się posiedzenie Rady miasta Łucka, na które specjalnie przybyli z Warszawy: pp. dyrektor Instytutu wodociągowo-kanalizacyjnego, Piekarski i prof. Radziszewski. Wygłosili oni referaty w sprawie urządzenia w mieście wodociągu z uwzględnieniem strony technicznej i finansowej tej projektowanej inwestycji. Po referatach wywiązała się dyskusja, którą zakończono uchwałą przyjęcia projektu i kosztorysu urządzenia wodociągów, przedstawionego przez p. urząd wod.-kan. i przedłożenia go Minist. Rob. Publ. do zatwierdzenia. Nadto powołano specjalną komisję wodociągową, która zajmie się realizacją tej inwestycji. Należy dodać, że Magistrat m. Łucka otrzymał z Banku Gospodarstwa Krajowego pożyczkę w kwocie 100 tys. dol. na urządzenie wodociągów miejskich. Prace nad realizacją tej inwestycji mają być podjęte z wiosną 1930 r.

PŁOCK.

Według danych wydziału oświatowo-społecznego Magistratu płockiego — gmina miejska wydaje bezrobotnym codziennie około 90 obiadów z kuchni t. zw. „pознаńskiej”, zgórá 88 porcyj mlecznych dla niemowląt i około 170 osobom daje bonny żywnościowe do spółdzielni „Zgoda” na różne produkty. Wartość bonnu waha się od 5 do 40 zł.

SOCHACZEW.

10 b. m. odbyły się w Sochaczewie wybory do Rady Miejskiej, które dały wynik następujący: Lista Str. Nar. i B. B. — 8 mandatów, t. zw. Frakcja Rewolucyjna — 2 m., P. P. S. — 8 m., komuniści — 1 m., listy żydowskie — 5 m.